

Κ. Γ. Καρυωτάκης

Σαν δέσμη από τριαντάφυλλα

Θέμα: Η αντίθεση που υπάρχει ανάμεσα στην ομορφιά της ζωής και στην αδυναμία του ποιητή να βιώσει την ευχαρίστηση αυτή. Ο ποιητής αντιλαμβάνεται πως η ζωή μπορεί να ασκήσει ιδιαίτερη γοητεία στους ανθρώπους, ωστόσο ο ίδιος δεν μπορεί να αφηθεί και να την απολαύσει.

Ας δούμε το ποίημα με μια ματιά...

1^η ενότητα (1^η στροφή): Η ερωτική ατμόσφαιρα που υπάρχει το συγκεκριμένο βράδυ και οι σκέψεις του ποιητή.

Σαν δέσμη από τριαντάφυλλα
είδα το βράδυ αυτό.

Παρομοίωση: ερωτική ατμόσφαιρα, κάλεσμα για να βιώσει και ο ίδιος τον έρωτα

Κάποια **χρυσή**, λεπτότατη
στους δρόμους **ευωδιά**.
Και στην καρδιά
αιφνίδια καλοσύνη.

Μεταφορά: συναισθησία.

στη ζωή του ποιητή κυριαρχούσαν άλλα
συναίσθηματα

Στα χέρια το παλτό,
σ' ανεστραμμένο πρόσωπο η σελήνη.
Ηλεκτρισμένη από φιλήματα
θα 'λεγες την ατμόσφαιρα.
Η σκέψις, τα ποιήματα,
βάρος περιττό.

η ατμόσφαιρα του τοπίου είναι
ερωτική

θα 'λεγες: υποκειμενικότητα (δεν είναι βέβαιος)

Σε μία τέτοια ατμόσφαιρα
είναι περιττός ο βαθύς
προβληματισμός

2^η ενότητα (2^η στροφή): Η αδυναμία του ποιητή να βιώσει την ομορφιά της ζωής.

Έχω κάτι σπασμένα φτερά.
Δεν ξέρω καν γιατί μας ήρθε
το καλοκαίρι αυτό.
Για ποια ανέλπιστη χαρά,
για ποιες αγάπες,
για ποιο ταξίδι ονειρευτό.

Μεταφορά: αίσθημα ματαίωσης

Ο ίδιος, λόγω της ψυχικής του
κατάστασης, δεν έχει να περιμένει
τίποτα από τις υποσχέσεις της
καλοκαιρινής βραδιάς, της ίδιας
της ζωής

Επιμέλεια: Νατάσα Αγγελίδου

Ας δούμε το ποίημα αναλυτικά...

Σαν δέσμη από τριαντάφυλλα: Παρομοίωση (στοιχείο συμβολισμού). Το βράδυ είναι σαν μπουκέτο με τριαντάφυλλα. Με αυτό τον τρόπο καταδεικνύεται η ερωτική ατμόσφαιρα που δημιουργείται τη συγκεκριμένη καλοκαιρινή βραδιά και ένα αίσθημα ότι καλείται και ο ίδιος να βιώσει τον έρωτα.

Κάποια χρυσή, λεπτότατη στους δρόμους ευωδιά: Μεταφορά που ενώνει την αίσθηση της όσφρησης (ευωδιά) και της όρασης (χρυσή). Αυτή η μεταφορική εικόνα, που συμπληρώνει την προηγούμενη παρομοίωση συνενώνει δύο αισθήσεις: η μυρωδιά της ατμόσφαιρας είναι χρυσή, αυτό είναι ένα υπερρεαλιστικό στοιχείο που ενώνει την όραση και την όσφρηση, στοιχείο που ονομάζεται **συναισθησία** (η ανάμειξη δύο ή περισσότερων αισθήσεων). Με αυτή την τολμηρή παρομοίωση υπογραμμίζεται η ψυχική ευφορία και τα γλυκά συναισθήματα που δημιουργούνται στους ανθρώπους.

αιφνίδια καλοσύνη: Η ομορφιά της βραδιάς έκανε τον ποιητή να ξεχάσει τα στοιχεία της ζωής που τον καθιστούν απαισιόδοξο και απογοητευμένο από τη ζωή. Η λέξη «αιφνίδια» δείχνει πως στη ζωή του κυριαρχούσαν άλλα συναισθήματα. Τα θετικά συναισθήματα που δημιουργούνται στον ποιητή εκείνο το βράδυ δεν είναι συναισθήματα κυρίαρχα στον ψυχισμό του, γι' αυτό και χαρακτηρίζει την καλοσύνη αιφνίδια, ξαφνική. Ο Καρυωτάκης ήταν ένας άνθρωπος βαθιά πολιτικοποιημένος με έντονα ανεπτυγμένο το αίσθημα της κοινωνικής ευθύνης. Έτσι, είχε πλήρη αντίληψη της κοινωνικής πραγματικότητας, της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο και της ανηθικότητας που χαρακτηρίζει τις ανθρώπινες σχέσεις. Γι' αυτό το λόγο στην ποίησή του υπάρχει το απαισιόδοξο και το σατιρικό στοιχείο, για να καταγγείλει την αδικία που είναι κυρίαρχη στη ζωή των ανθρώπων.

Ηλεκτρισμένη από φιλήματα θα 'λεγες την ατμόσφαιρα: Η εντύπωση που δημιουργείται στον ποιητή είναι ένα αίσθημα ρομαντισμού, μία ερωτική διάθεση που γίνεται ακόμα πιο έντονη από την καλοκαιρινή βραδιά. Ο ίδιος, λόγω της «αιφνίδιας καλοσύνης» που κυριεύσε την καρδιά του, γίνεται συμμέτοχος αυτού του ερωτικού αισθήματος, για το οποίο, βέβαια, δεν είναι

σίγουρος, γι' αυτό προσθέτει τη φράση «θα ' λεγες», ώστε να τονιστεί το στοιχείο της υποκειμενικότητας.

Η σκέψις, τα ποιήματα, βάρος περιττό: Η καλοκαιρινή βραδιά δημιουργεί στους ανθρώπους αισθήματα γαλήνης και πληρότητας. Αισθήματα που κάνουν τον άνθρωπο να θέλει να επικεντρώνεται στην όμορφη πλευρά της ζωής και να ξεχνάει για λίγο τον βαθύ προβληματισμό και τη σκληρότητα του ανθρώπινου βίου. Γι' αυτό η σκέψη και η ποίηση θεωρούνται περιττό βάρος μια τέτοια βραδιά.

Έχω κάτι σπασμένα φτερά: Ο ποιητής αντιλαμβάνεται τη γοητεία που ασκεί στην ψυχή των ανθρώπων η συγκεκριμένη καλοκαιρινή βραδιά, τα συναισθήματα ευδαιμονίας και γαλήνης που δημιουργούνται στους ανθρώπους. Έχει επίγνωση, όμως, ότι ο ίδιος δεν μπορεί να βιώσει κανένα από αυτά τα συναισθήματα χαράς και ευτυχίας. Τα «σπασμένα φτερά» καταδεικνύουν έναν πληγωμένο ψυχισμό, μία βαθιά θλίψη και πίκρα από τη ζωή που δεν τον αφήνουν να απολαύσει τις χαρές της ζωής.

Δεν ξέρω καν γιατί μας ήρθε το καλοκαίρι αυτό: Εξαιτίας των «σπασμένων φτερών», ο Καρυωτάκης δεν μπορεί να βιώσει, όπως θα έκανε ο κάθε άνθρωπος, την ευτυχία και το αίσθημα προσμονής που δημιουργεί το καλοκαίρι στους ανθρώπους. Έτσι, διατυπώνει την απορία του, αφού δε γνωρίζει τους λόγους για τους οποίους ήρθε το καλοκαίρι. Ο ίδιος δεν έχει να περιμένει τίποτα από τις υποσχέσεις του καλοκαιριού, ούτε κάποια χαρά, ούτε κάποιον έρωτα και δεν μπορεί να βιώσει το αίσθημα ενθουσιασμού και ανυπομονησίας για την έλευση του καλοκαιριού, αφού είναι δέσμιος της δικής του συναισθηματικής κατάστασης, του αισθήματος της απελπισίας και της ματαιώσης.

Ο ελεγειακός τόνος του ποιήματος

Παρά το γεγονός ότι στο ποίημα περιγράφεται μία ειδυλλιακή βραδιά, είναι διάχυτος στο ποίημα ο ελεγειακός (θρηνητικός) τόνος, αφού από την αρχή διακρίνεται η αντίθεση του ψυχισμού του ποιητή με τη γλυκιά διάθεση που δημιουργεί η ατμόσφαιρα της βραδιάς. Όταν βιώνεται αυτή η ατμόσφαιρα από τον ποιητή, ο ίδιος

νιώθει μία «αιφνίδια καλοσύνη» στην καρδιά του, στοιχείο που αποτυπώνει (μέσω της αντίθεσης) των συναισθημάτων που κυριαρχούν στην ψυχή του, συναισθήματα πίκρας και θλίψης για την κοινωνία και απαισιοδοξίας για τη ζωή. Ο ποιητής έχει «σπασμένα φτερά», έτσι ό,τι αρχικά παρουσιάζεται ως στοιχείο που εξυμνεί τη χαρά της ζωής, καταλήγει τελικά να είναι ένα στοιχείο που ο ποιητής δεν μπορεί να το βιώσει, έτσι καταδεικνύεται πιο έντονα ο ψυχισμός του, που δεν μπορεί να προσδοκά τίποτα θετικό για τη ζωή του.

Η στιχουργική του ποιήματος

- δύο στροφές (άνισες ως προς τους στίχους)
- μέτρο ιαμβικό, χωρίς ίσο αριθμό συλλαβών σε κάθε στίχο
- τυχαίες ομοιοκαταληξίες
- στίχος ελεύθερος

Χαρακτηριστικά ποίησης του Καρυωτάκη

- Γενιά μεσοπολέμου
- Έλλειψη ιδανικών, έλλειψη διάθεσης για ζωή, απαισιοδοξία, μελαγχολία
- Νεοσυμβολισμός: τα συναισθήματα αποτυπώνονται με σύμβολα από τη φύση
- Υποβλητική ατμόσφαιρα